Kirjoittanut Raija Mäkelä-Eskola

Kalevalakelisen runon taitajista 1800- luvulla kannattaa mainita inkeriläinen Jaakko Räikkönen (1830-1882). Hän oli syntynyt maaorjan poikana Valkeasaaren Tipunassa. Koulutusta hän sai sekä kotonaan että kirkkoherra-runoilija Konstantin Schröderin johdolla. Hän toimi aktiivisesti inkeriläisten ja muiden suomensukuisten puolestapuhujana. Maaorjuuden lakkauttamisen jälkeen 1861 hän perusti kotikyläänsä kansakoulun.

Hannes Sihvon kokoamasssa antologiassa **Inkerinmaalla, muistoja Inkerin maasta ja kansasta sanoin ja kuvin** (1989) Jaakko Räikkönen kuvailee Suomelle-runossaan, miten hän päätti ryhtyä runoilijaksi.

Vasta vanhalla ijällä,
neljänkymmenen kohalla
yksin yöllä maatessani
unetonna ollessani
muistui mielehen minulle
ruveta runon tekohon… (mt.76)

Tästä Jaakko Räikkösen yöllisestä mietteestä nousi itselläni esiin kysymys, kalevalakielen merkityksestä uskonpuhdistuksessa.

Kirjakielen osalta uskonpuhdistus eteni suomalaisittain Mikael Agricolan avulla, mutta jo ennen sitä kansa käytti taitavasti trokeemittaisia säkeitä. Kalevalakieltä suomalainen rahvas osasi. Oli olemassa kotoinen kieli, jolla pappien oli helppo lähestyä kansaa. Kalevalakieli on ollut runollisen innoituksen lähde myös monelle kirkonmiehelle.

Raija Mäkelä-Eskola